מנורת המאור — ז' בכוונת עשיית המצוה

השער השביעי: בכוונת עשיית המצוה, והיא על ארבע דרכים.

הדרך הראשון. שיתכוין בעשייתן לשם שמים ולהשלים רצון בוראו, כגון סוכה ולולב, שנא' (תהלים מ, ט) לעשות רצונך אלהי חפצתי ותורתך בתוך מעי.

הדרך השנית. יש מצות שצריך אדם להתכוין לצאת ידי חובה בשעת עשייתן, כגון מגלה, דתנן היה כותבה דורשה ומגיהה, אם כיון לבו יצא ואם לאו לא יצא, ובתקיעת שופר, צריך שיתכוין השומע לצאת ידי חובתו, והתוקע להוציא אחרים ידי חובתן.

הדרך הג'. יש מצות שצריכות כוונת הלב, כגון קרית שמע, תפלה, ותפלין. ומצד זה חייב אדם למשמש בתפליו בכל שעה. קל וחומר מציץ, שאין בו אלא אזכרה אחת והיה על מצחו תמיד.

הדרך הד'. יש מצוות שצריכין כוונה לשמן, כגון ספר תורה וציצית. כדגרסינן בפ' הניזקין ההוא דאתא לקמיה דר' אמי, אמ' ליה, ספר תורה שכתבתי לפלוני, אזכרות שבו לא כתבתים לשמם וכו'. וההוא דאתא לקמיה דר' אבהו, אמ' ליה, ספר תורה שכתבתי לפלוני, גוילין שבו לא עבדתין לשמן. וגרסינן בפרק התכלת חוטי ציצית בעי טויה לשמן וכו'. סוף סוף תהיה כוונתו לקיים מצות השם יתברך ויתעלה, ולצאת ידי חובתו, ולא להתגדל ולא להתנאות בהן, ולא שישבחוהו בני אדם על עשייתן, ולא להנאת גופו. כדגרסי' בפ"ק דפסחים מפני מה אין פירות גינוסר בירושלם, שלא יהו עולי רגלים אומרים, אלו לא עלינו לרגל אלא לאכול פירות בירושלם דיינו, ונמצאת עלייה שלא לשמה. כיוצא בו, מפני מה אין חמי טבריא בירושלם וכו'. כי ראוי היה להיות במקום הנבחר כל טוב וכל דבר נחמד, וחסר משם כדי שתהא עליית הרגל לשמה. ובזה תוכלו להתבונן כמה שכר עשיית מצוה לשמה. וגרסי' במס' הוריות גדולה עבירה לשם שמים ממצוה שלא לשמה. כי אין תכלית החפץ והרצון מעשיית המצוה ליהנות בה לעולם הזה. וגרסי' במ' ראש השנה בפרק ראוהו בית דין, מצות לאו ליהנות נתנו. המודר בעשיית המצוה הנאה [מ]חבירו, מותר לתקוע לו תקיעה של מצוה.